

POSELSTVÍ

Svatého a velkého sněmu pravoslavné církve pravoslavnému lidu a každému člověku dobré vůle

Chválíme a velebíme Boha „milosrdenství a každé útěchy“ (2K 1,3), který nás učinil hodnými, abychom se shromáždili v týdnu od Padesátnice (18.–26. června 2016) na ostrově Kréta, kde apoštol Pavel a jeho žák Titos hlásal evangelium v prvních letech života církve. Vzdáváme díky Bohu v Trojici, který nám dovolil ve svornosti dokončit dílo Svátého a Velkého Pravoslavného sněmu, jenž svolal ekumenický patriarcha Bartoloměj v jednomyslnosti s předsedajícími místním pravoslavným autokefálním církvím.

Následující věrně vzor apoštolů a bohonosných otců jsme opět promýšleli evangelium svobody, „kterou nás Kristus osvobodil“ (Ga 5,1). Základem našich teologických diskusí bylo přesvědčení, že církev nežije pro sebe, ale podává svědectví o evangeliu milosti a pravdy, a přináší světu Boží dary: lásku, pokoj, spravedlnost, smíření, sílu kříže a vzkříšení a očekávání věčnosti.

1. Hlavní prioritou Svátého a Velkého sněmu bylo hlásání jednoty pravoslavné církve. Založena v božské Eucharistii a apoštolské posloupnosti biskupů, musí nutně stávající jednota silnit a přinášet nové plody. Jedna, svatá, všeobecná a apoštolská církev, je boholidské společenství, předzakoušející a žijící poslední věci (*eschaton*) v božské Eucharistii. Jako neustálá Padesátnice je neumlkajícím prorockým hlasem, přítomností a svědectvím království Boží lásky.

Pravá v souhlase s apoštolskou tradicí a svátostné zkušenosti, je pravoslavná církev autentickým pokračováním jedné, svaté, všeobecné a apoštolské církve, jak se vyznává v Symbolu víry a dosvědčuje v učení otců církve. Naše církev prožívá tajemství dějin spásy ve svátostném životě s jeho centrem v eucharistii.

Pravoslavná církev vyjadřuje jednotu a katholicitu v synodu (*sněmu*). Synodalita dává život organizaci, způsobu rozhodování a volbě její cesty. Pravoslavné autokefální církve nejsou konfederací církví, nýbrž jednou, svatou, všeobecnou a apoštolskou církví. Každá místní církev, kde se slaví eucharistie, je na tomto místě zpřítomněním a projevem jedné svaté všeobecné a apoštolské církve. V pravoslavné diaspoře, v různých zemích světa, bylo rozhodnuto pokračovat v práci shromáždění biskupů, dokud nebude vše dle kanonického pořádku. Tato shromáždění se skládají z kanonických biskupů jmenovaných každou autokefální církví a těch, kteří jsou jí podřízeni. Koordinovaná fungování biskupských shromáždění garantují dodržování pravoslavného principu synodality.

Během své práce Svatý a Velký sněm zdůraznil význam Shromáždění (*Synaxi*) předsedajících místním církvím, která proběhla, a formuloval návrh na zřízení Svátého a Velkého sněmu, jako periodicky působící instituce (*v angličtině je připojeno: každých sedm, nebo deset let*).

2. Účastní eucharistie, a modlíci se za svět, musíme pokračovat v liturgii po liturgii a vydávat svědectví víry blízkým i vzdáleným (srv. Ef 2,17) podle jasného přikázání Páně před jeho Nanebevstoupením: „A budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku a Samaří a až do končin země“ (Sk 1,8). Re-evangelizace božího lidu v moderních sekularizovaných společnostech a evangelizace těch, kteří dosud nemají poznání Krista, je nadčasovou povinností církve.

3. Naše církev, která je si vědoma své povinnosti vydávat svědectví pravdy a apoštolské víry,

přikládá velký význam dialogu, a to zejména s heterodoxními (*nepravoslavnými*) křesťany. Tak i zbylý křesťanský svět přesněji poznává pravost pravoslavné tradice, hodnotu učení svatých otců, liturgickou zkušenost a pravoslavnou víru. Dialogy, které vede pravoslavná církev, nikdy neznamenají kompromisy v otázkách víry.

4. Exploze fundamentalismu, které lze pozorovat v různých náboženstvích, jsou výrazem nemocné religiozity. Střízlivý mezináboženský dialog významně přispívá k rozvoji vzájemné důvěry, míru a smíření. Olej náboženského života by měly být použity k hojení ran, nikoli jako palivo pro oheň válečných konfliktů. Pravoslavná církev důrazně odsuzuje expanzi vojenského násilí, pronásledování, vyhánění a vraždění příslušníků náboženských menšin, nucení ke změně náboženství, obchodu s uprchlíky, únosy, mučení a odporné popravky. Odsuzuje ničení kostelů, náboženských symbolů a kulturních památek. Pravoslavná církev je zvláště znepokojena situací křesťanů a dalších pronásledovaných etnických a náboženských menšin na Středním východě a v dalších regionech. Apeluje na mezinárodní společenství, aby chránila místní pravoslavné a jiné křesťany, stejně jako jiné skupiny v regionu, které mají nezczizitelné právo zůstat ve své vlasti jako rovnoprávní občané. Náš Sněm vyzývá všechny strany, aby bezodkladně zahájily systematické úsilí o ukončení vojenských konfliktů na Středním Východě i tam, kde vojenské střety pokračují, a aby usnadnily návrat vyhnanců do jejich domovů.

Obracíme se hlavně na mocné tohoto světa, kteří mohou přispět k nastolení míru a spravedlnosti v domovech uprchlíků. Vyzýváme politické špičky, občany i pravoslavné věřící země, v nichž bídí uprchlíci nacházejí útočiště, aby jim i nadále poskytovali pomoc dle vlastních možností, či nad jejich rámec.

5. Moderní sekularismus se zaměřuje na odtržení se člověka od Krista a duchovního vlivu církve, kterou zlovolně identifikuje s konzervatismem. Nicméně západní civilizace nese neshmazatelnou pečeť trvalého přínosu křesťanství. Kromě toho, církev poskytuje spasitelný význam Bohočlověka a jeho těla, jako místa a způsobu života v svobodě.

6. Ve vztahu k současnému chápání manželství, pravoslavná církev vidí manželství jako nerozlučný vztah lásky muže a ženy, „velké tajemství ... jako je vztah Krista a církve.“ (Ef 5,32) Stejně tak pravoslavná církev nazývá rodinu „malou církví“, která se rodí z manželství a je jedinou zárukou výchovy dětí.

Církev zároveň neustále zdůrazňuje význam zdrženlivosti. Křesťanská askeze se radikálně liší od všech dualistických askezí, která oddělují člověka od života a od bližních. Naopak s ní svazuje svátostný život církve. Zdrženlivost se pak netýká pouze mnišského života, asketický duch (*étos*) je charakteristický pro křesťanský život ve všech jeho projevech.

**

Svatý a Velký sněm, se kromě konkrétních témat, ohledně kterých byla přijata rozhodnutí (v *dalších dokumentech; pozn. překl.*), stručně vyjádřil k těmto podstatným a aktuálním otázkám dneška:

7. Pokud jde o vztah křesťanské víry k pozitivistickým (*přírodním – angličtina/ruština*) vědám, pravoslavná církev se nesnaží převzít kontrolu nad výzkumem a nemá odpověď na každou vědeckou otázku. Církev děkuje Bohu, který dal dar vědcům odkrývat neznámá zákoutí Božího stvoření. Současný vývoj pozitivních věd a technologií vedl k radikálním změnám v našem životě. Přinášejí významné výhody, což usnadňuje náš každodenní život, pomáhají léčit závažná onemocnění, usnadňují komunikaci mezi lidmi, průzkum vesmíru atd. Mají však i řadu negativních

důsledků, jako je například manipulace se svobodou, postupné odstraňování tradic, ničení životního prostředí, zpochybňování etických hodnot. Vědecké poznání, jakkoliv rychle se rozvíjející, nestimuluje vůli člověka a nedává odpověď na závažné etické a existenciální problémy a otázky po smyslu života a světa. Ty vyžadují duchovní přístup, který se snaží nabídnout církve s bioetikou, založenou na křesťanské morálce a učení svatých otců. Společně s ohledem na hodnotu svobody vědeckého bádání, pravoslavná církev zdůrazňuje nebezpečí, která se skrývají v některých vědeckých objevech a zdůrazňuje důstojnost člověka a jeho božské povolání (*v řečtině je předurčení, ale v češtině to má negativní deterministické konotace*).

8. Současná ekologická krize má duchovní a etické důvody. Její kořeny jsou spojeny s chamtivostí, nenasytností a sobectvím, což vede k iracionálnímu využívání přírodních zdrojů, znečištění ovzduší, škodlivými emisím a klimatickým změnám. Křesťanský přístup k řešení tohoto problému vyžaduje proměnu smýšlení (*pokání*) ve vztahu k plýtvání (*lze přeložit i jako zneužívání*), zdrženlivost a asketického ducha, což je protijed k nadměrnému konzumu, a zároveň kultivuje v člověku vědomí, že je jen „správcem“ (*oikonomos*) a nikoliv majitelem stvoření. Církev nikdy nepřestane zdůrazňovat, že budoucí generace má právo na vlastnictví přírodních zdrojů, které jsou nám svěřeny Stvořitelem. Z tohoto důvodu se pravoslavná církev aktivně podílí na různých mezinárodních snahách v oblasti ekologie a vyhláší 1. září dnem modliteb za ochranu přírodního prostředí.

9. V protikladu k nivelizující a neosobní homogenizaci, která se prosazuje různými způsoby, pravoslavní hlásá úctu k jedinečnosti lidí i národů. Staví se proti odtrženosti ekonomiky od základních lidských potřeb a proti její proměně v cíl sám o sobě. Pokrok lidského rodu není spojen pouze s růstem životní úrovně a s růstem ekonomiky na úkor duchovních hodnot.

10. Pravoslavná církev se nemíchá do politiky. Její hlas zůstává uvážlivý, ale i prorocký ve prospěch člověka. Lidská práva se nacházejí v současné době v centru politiky jako odpověď na současné společenské a politické krize a otřesy. Jejich cílem je ochrana občanů před svévolí státu. Naše církev poukazuje i na povinnosti a odpovědnosti občanů a na potřebu neustálé sebekritiky politiků a občanů k podstatnému zlepšení společnosti. Církev především zdůrazňuje, že pravoslavný ideál člověka překračuje horizont zavedených lidských práv, že „větší než vše“ je láska, jak nám ji zjevil Kristus a jeho následovníci, kteří ji věrně žili. Pravoslavná církev také trvá na tom, že jedním ze základních práv je ochrana náboženské svobody, která zahrnuje svobodu svědomí, víry, kultu, stejně jako všechny náboženské projevy, ať už v individuální nebo společné, stejně jako právo každého věřícího a každé náboženské společnosti svobodně, bez státní intervence, plnit své náboženské povinnosti, jakož i právo na veřejnou výuku náboženství.

11. Pravoslavná církev se obrací k mladým, kteří hledají plnohodnotný život, naplněný svobodou, spravedlností, tvořivostí, ale i láskou. Zve je, aby se uvědoměle spojili s církví Toho, který je Pravda a Život. Aby přicházějící přinesli do těla církve svou vitalitu, své obavy, problémy a očekávání. Mladí nejsou jen prostou budoucností církve, ale i dynamickou a kreativní přítomností na místní i všeobecné rovině.

12. Svatý a Velký sněm nám v současném rozmanitém světě otevřel nové horizonty. Zdůraznil naši odpovědnost v prostoru a čase, vždy v ohledu k věčnosti. Pravoslavná církev, která si zachovává neporušený svátostný a soteriologický (*spasitelný*) charakter, je vnímavá k bolesti, úzkosti a volání po spravedlnosti a míru mezi lidmi. „Zvěstujte den ze dne jeho spásu, vypravujte mezi národy jeho slávu, mezi všemi lidmi o jeho divech“ (*Ž 95/96,2-3*).

Modleme se, ať „Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu Ježíši, po

krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží sláva a vláda na věky věků! Amen.“ (1P 5,10-11)

† **ekumenický patriarcha Bartoloměj, předseda**

† **patriarcha alexandrijský Theodoros**

† **patriarcha jeruzalémský Theofilos**

† **patriarcha srbský Irinej**

† **patriarcha rumunský Daniil**

† **arcibiskup kyperský Chrysostomos**

† **arcibiskup athénský a celého Řecka Jeronymos**

† **metropolita varšavský a celého Polska Sáva**

† **arcibiskup z tiranský a celé Albánie Anastasios**

† **metropolita českých zemí a Slovenska Rostislav**